

Regeringens proposition

1979/80: 112

om fortsatt giltighet av lagen (1976: 350) om styrelserepresentation för samhället i vissa aktiebolag och stiftelser

beslutad den 28 februari 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

NILS G. ÅSLING

Propositionens huvudsakliga innehåll

Enligt lagen (1976: 350) om offentlig styrelserepresentation i vissa aktiebolag och stiftelser har regeringen rätt att utse en statlig ledamot (offentlig styrelseledamot) och en suppleant i styrelsen för högst 30 förvaltningsaktiebolag och allmännyttiga stiftelser. Lagen gäller under en försöksperiod, som ursprungligen löpte från den 1 juli 1976 till den 30 juni 1979. Våren 1979 beslöt riksdagen att förlänga försöksperioden till den 30 juni 1980 samtidigt som lagens tillämpningsområde inskränktes. Det förutsattes därvid att en utvärdering av den dittillsvarande verksamheten skulle ligga till grund för riksdagens slutliga ställningstagande till systemet med offentliga styrelseledamöter.

I propositionen föreslås att lagens giltighetstid förlängs med ytterligare två år, eftersom arbetet med utvärderingen kräver mera tid än beräknat.

Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1976: 350) om styrelserepresentation för samhället i vissa aktiebolag och stiftelser

Härigenom föreskrivs att lagen (1976: 350) om styrelserepresentation för samhället i vissa aktiebolag och stiftelser¹, som gäller till utgången av juni 1980, skall äga fortsatt giltighet till utgången av juni 1982.

¹ Lagen omtryckt 1979: 520.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1979: 520.

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-02-28

Närvarande: Statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Mundebo, Mogård, Dahlgren, Äsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Äsling

Proposition om fortsatt giltighet av lagen (1976: 350) om styrelserepresentation för samhället i vissa aktiebolag och stiftelser

---

1 Föredraganden

Enligt lagen (1976:350) om styrelserepresentation för samhället i vissa aktiebolag och stiftelser (omtryckt 1979: 520) har staten rätt att i styrelsen för högst 30 förvaltningsbolag och allmännyttiga stiftelser utse en ledamot och en suppleant för denne. Lagen gällde ursprungligen under en försöksperiod under tiden den 1 juli 1976—den 30 juni 1979. Riksdagen beslöt våren 1979 (prop. 1978/79: 184, NU 1978/79: 59, rskr 1978/79: 415) att giltighetstiden skulle förlängas med ett år. I samband därmed begränsades lagens tillämpningsområde. Bakgrunden är följande.

Riksdagen antog år 1972 (prop. 1972: 116, NU 1972: 62, rskr 1972: 340) lagen (1972: 827) om offentliga styrelseledamöter i vissa aktiebolag och stiftelser. Genom lagen fick staten rätt att under en försöksperiod utse en ledamot och en suppleant för denne i styrelsen för samtidigt högst 30 förvaltningsaktiebolag eller allmännyttiga stiftelser. För stiftelsernas del gällde som förutsättning att de hade tillgångar som översteg 5 milj. kr. Offentlig styrelseledamot och suppleant skulle utses av regeringen. Med stöd av lagen utsåg regeringen under försöksperioden den 1 april 1973—den 30 juni 1976 styrelseledamöter och suppleanter i 22 förvaltningsbolag och åtta stiftelser.

Efter beslut av riksdagen år 1976 (prop. 1975/76: 166, NU 1975/76: 68, rskr 1975/76: 402) förlängdes systemet med offentlig styrelserepresentation för ytterligare en försöksperiod under tiden den 1 juli 1976—den 30 juni 1979. Genom 1976 års lag utvidgades tillämpningsområdet för offentlig styrelserepresentation till att avse även aktiebolag med egen produktion

samt ekonomiska föreningar. Enligt lagen i dess ursprungliga lydelse fick offentlig styrelserepresentation samtidigt omfatta högst 60 aktiebolag eller föreningar och högst tio stiftelser.

1976 års lag innebar således att kretsen av företag som omfattades av lagstiftningen om offentlig styrelserepresentation väsentligt utvidgades. Det utvidgade tillämpningsområdet kom emellertid inte att utnyttjas i praktiken. Den trepartiregering som tillträdde efter 1976 års riksdagsval anmälde i sin regeringsförklaring att den inte avsåg att placera statliga representanter i industriföretagens styrelser. Detta innebar att under den nya försöksperioden offentlig styrelserepresentation behölls i de förvaltningsbolag och stiftelser där ledamöter utsetts tidigare, medan inga ytterligare företag omfattades av sådan representation.

Inför utgången av giltighetstiden för 1976 års lag den 30 juni 1979 togs frågan om den offentliga styrelserepresentationen upp i prop. 1978/79: 184. Föredragande statsrådet anförde där (s. 7–8).

Den försöksverksamhet med offentlig styrelserepresentation som har pågått sedan år 1973 har hittills utvärderats endast i mycket begränsad omfattning. Den utvärdering som gjordes i 1976 års lagstiftningsärendet byggde på ett begränsat antal intervjuer och i lagstiftningsärendet gjordes knappast något försök att väga fördelarna med offentlig styrelserepresentation mot de invändningar av principiell natur som restes från flera håll. För egen del anser jag dessa invändningar ha stor tyngd. Någon ytterligare utvärdering har inte gjorts. Enligt min mening finns det med hänsyn härtill skäl att utvärdera den hittillsvarande verksamheten, innan definitiv ställning tas till om och i så fall på vilket sätt den bör fortsätta. Enligt vad jag har erfarit avser chefen för industridepartementet att inom kort föreslå regeringen att en utredning tillkallas i detta syfte. I det sammanhanget finns också tillfälle att belysa frågan om syftet med representationen kan nås i andra former. Mot bakgrund av det principiella ställningstagande som gjordes av trepartiregeringen i frågan om industriföretagen anser jag dock att aktiebolag med egen produktion och ekonomiska föreningar nu bör föras bort från lagens tillämpningsområde. Eftersom någon offentlig styrelserepresentation i praktiken inte har förekommit i dessa typer av företag, finns här heller ingenting att utvärdera. Liksom enligt 1972 års lag bör vidare högst 30 bolag eller stiftelser samtidigt få omfattas av offentlig styrelserepresentation.

— — —

I avvaktan på ytterligare underlag för att ta slutlig ställning till frågan om offentlig styrelserepresentation bör nu giltighetstiden för 1976 års lag förlängas med den förändring jag här har angivit. Jag förordar att förlängning sker med ett år.

Som framgår av vad jag nämnde inledningsvis beslöt riksdagen i enlighet härmed (NU 1978/79: 59, rskr 1978/79: 415). Förordnandena för tidigare utsedda offentliga styrelseledamöter och suppleanter förlängdes därefter med ett år.

Arbete med den nämnda utvärderingen pågår f. n. inom utredningen

1979: 15) om utvärdering av offentliga styrelseledamöter i vissa aktiebolag m. m.

Det har härvid visat sig att arbetet på grund av materialets omfattning kräver mera tid än beräknat. Jag bedömer att frågan kan underställas riksdagen under 1981/82 års riksmöte. Med anledning av detta bör lagens giltighetstid förlängas med ytterligare två år. I enlighet härmed har inom industridepartementet upprättats förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1976: 350) om styrelserepresentation för samhället i vissa aktiebolag och stiftelser.

2 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga förslaget till lag om fortsatt giltighet av lagen (1976: 350) om styrelserepresentation för samhället i vissa aktiebolag och stiftelser.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

3 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

